higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

N250**(A)**(N12)H

NASIONALE SERTIFIKAAT

GEREKENARISEERDE FINANSIËLE STELSELS N5

(6030175)

12 November 2018 (X-Vraestel)
09:00–12:00

Hierdie vraestel bestaan uit 15 bladsye.

Kopiereg voorbehou

DEPARTEMENT VAN HOËR ONDERWYS EN OPLEIDING
REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

NASIONALE SERTIFIKAAT
GEREKENARISEERDE FINANSIËLE STELSELS N5
TYD: 3 UUR
PUNTE: 200

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Lees die instruksies aandagtig voordat jy die vrae beantwoord.

2. Maak die drukstukke onmiddellik nadat jy elke vraag voltooi het. **GEEN** EKSTRA tyd sal na afloop van die 3 ure toegestaan word om drukstukke te maak nie. Indien daar enige drukkerprobleme is, sal ekstra tyd onder streng toesig van die eksamenopsiener toegestaan word.

3. STOOR jou werk op die sigblad gereeld om te voorkom dat dit verlore gaan in geval van ’n kragonderbreking. Eksamenopsieners sal nie vir die verlies van ongestoorde werk verantwoordelik wees nie en **GEEN** bykomende tyd sal verleen word om sulke verlore werk oor te doen nie
.

Kopiereg voorbehou

TYDSTOEWYSING (druktyd ingesluit)

VRAAGNOMMER	PUNTE	TYD
VRAAG 1	**80**	**72 minute**
VRAAG 2	**35**	**32 minute**
VRAAG 3	**25**	**23 minute**
VRAAG 4	**30**	**27 minute**
VRAAG 5	**30**	**27 minute**
TOTAAL	**200**	**180 minute**

---

1. Die maatskappy **DINAMIX** is vir jou op die betaalstaatstelsel geskep. Kontroleer al die inligting om seker te maak dat dit op die stelsel opgelaai is.

2. Die instruksies hier onder is gegrond op die belastingtabelle vir **MAART 2017 TOT FEBRUARIE 2018.**

Company name	DINAMIX Manufacturing
Physical address 1	85 Corruption Drive Sandton Gauteng
Postal code	4000
Postal address	PO Box 67 Sandton 4000
Country	South Africa
Company information	Tel (011) 6790854
Date format	DD/MM/JJ
Let me use my own coding	Ja, gebruik eie kodering
Activation of net pay rounding	Nee
Compulsory deductions	Ja
Pay frequencies	Maandeliks
First processing month	Maart 2017
First pay period	1 vir maandeliks

Kopiereg voorbehou

WERKNEMERINLIGTING (*REEDS GESKEP, KONTROLEER INLIGTING)*

CODE	01
SURNAME	Paulse
TITLE	Mr
FIRST NAME	Charl
DATE STARTED	01/03/2015
BIRTH DATE	22/03/1968
IDENTITY NUMBER	6803225470088
GENDER	Male
MARITAL STATUS	Married
SPOUSE'S NAME	Meagan
DEPENDANTS	3
ADDRESS	
UNIT NR	22
COMPLEX	De Zoete
STREET NUMBER	22
STREET NAME	Flamingo Road
SUBURB/DISTRICT	Sandton
CITY TOWN	Sandton
POSTAL CODE	4000
COUNTRY	South Africa (ZA)
POSTAL ADDRESS	Dieselfde as woonadres

BETALINGSFREKWENSIE EN BETALINGSMETODE

PAY FREQUENCY	Maandeliks
PAYMENT METHOD	EFT
BRANCH CODE	001
BANK	Standard Bank - SANDTON
ACCOUNT NAME	Tjekrekening
ACCOUNT NUMBER	1897654

TARIEWE

HOURS PER DAY	8
HOURS PER WEEK	40
DAYS PER MONTH	21.67

BELASTING

TAX METHOD	Gemiddeld
TAX OFFICE	Sandton
NATURE OF PERSON	Normale werknemer met ID
TYPE OF EMPLOYMENT	Permanente werknemer

STATUTêR

Details: Standard Industry Classification	Kies kode: 01110
MEDICAL AID	Bevoordeeldes (*Beneficiaries*) = 4

FONDSE

Retirement Fund Details	Tik (MERK) *Pension Fund*-blokkie

Kopiereg voorbehou

VRAAG 1: BETAALSTAAT [80]

1.1 BETAALSTAATINSTRUKSIES

Voer die volgende instruksies uit voordat jy die vraestel begin beantwoord:

Die maatskappy Dinamix is vir jou geskep. Maak die maatskappy Dinamix oop, klik op *Set up company parameters* en sleutel jou EKSAMENOMMER en REKENAARNOMMER TUSSEN HAKIES ná die maatskappy se naam in.

1.2 Skep die volgende werknemers:

1.2.1 Mev Crook
1.2.2 Mev Ngini

WERKNEMERINLIGTING

CODE	02
PROFILE	-
SURNAME	Crook
TITLE	Mrs
FIRST NAME	Zia
DATE STARTED	01/03/2008
BIRTH DATE	14/06/1983
IDENTITY NUMBER	8306141018088
GENDER	Female
MARITAL STATUS	Single
SPOUSE'S NAME	
DEPENDANTS	None
ADDRESS	
UNIT NR	18
COMPLEX	Sunrise Clove
STREET NUMBER	18
STREET NAME	Montrosa Street
SUBURB/DISTRICT	Sandton
CITY TOWN	Sandton
POSTAL CODE	4000
COUNTRY	South Africa (ZA)
POSTAL ADDRESS	Dieselfde as woonadres

BETALINGSFREKWENSIE EN BETALINGSMETODE

PAY FREQUENCY	Maandeliks
PAYMENT METHOD	EFT
BRANCH CODE	102
BANK	African Bank – SANDTON
ACCOUNT NAME	Tjekrekening
ACCOUNT NUMBER	9877560

Kopiereg voorbehou

TARIEWE

HOURS PER DAY	8
HOURS PER WEEK	40
DAYS PER MONTH	21.67

BELASTING

TAX METHOD	Gemiddeld
TAX OFFICE	SANDTON
NATURE OF PERSON	Normale werknemer met ID
TYPE OF EMPLOYMENT	Permanente werknemer

STATUTêR

DETAILS	Standard Industry Classification Kies kode: 01110
MEDICAL AID	Bevoordeeldes = 1

FONDSE

Retirement Fund Details	Tik (merk) *Pension Fund*-blokkie

WERKNEMERINLIGTING

CODE	03
PROFILE	-
SURNAME	Ngini
TITLE	Mrs
FIRST NAME	Xola
DATE STARTED	01/04/2017
BIRTH DATE	30/03/1953
IDENTITY NUMBER	5303300064089
GENDER	Female
MARITAL STATUS	Married
SPOUSE'S NAME	Sanda
DEPENDANTS	2
ADDRESS	
UNIT NR	20
COMPLEX	Richmans Clove
STREET NUMBER	20
STREET NAME	Retief Street
SUBURB/DISTRICT	Sandton
CITY TOWN	Sandton
POSTAL CODE	4000
COUNTRY	South Africa
POSTAL ADDRESS	Dieselfde as woonadres

Kopiereg voorbehou

BETALINGSFREKWENSIE EN BETALINGSMETODE

PAY FREQUENCY	Maandeliks
PAYMENT METHOD	EFT
BRANCH CODE	103
BANK	Capitec Bank- SANDTON
ACCOUNT NAME	Tjekrekening
ACCOUNT NUMBER	90089765

TARIEWE

HOURS PER DAY	8
HOURS PER WEEK	40
DAYS PER MONTH	21.67

BELASTING

TAX METHOD	Gemiddeld
TAX OFFICE	SANDTON
NATURE OF PERSON	Normale werknemer met ID
TYPE OF EMPLOYMENT	Permanente werknemer

STATUTêR

DETAILS	Standard Industry Classification Kies kode: 01110
MEDICAL AID	Bevoordeeldes = 3

FONDSE

Retirement Fund details	Tik (merk) *Pension Fund*-blokkie

- Sleutel die volgende verlofsaldo's in:

TIPE VERLOF	PAULSE	CROOK	NGINI
JAARLIKSE VERLOF	Openingsaldo (*Opening balance*) 4 Verlof beskikbaar (*Leave entitlement*):15	Openingsaldo: 2 Verlof beskikbaar: 15	Openingsaldo: 0 Verlof beskikbaar: 15
SIEKVERLOF	Openingsaldo: 2 Verlof beskikbaar: 12	Openingsaldo: 5 Verlof beskikbaar: 12	Openingsaldo: 0 Verlof beskikbaar: 12
GESINSVERANTWOORDELIKHEID	Openingsaldo: 2 Verlof beskikbaar: 5	Openingsaldo: 1 Verlof beskikbaar: 5	Openingsaldo: 0 Verlof beskikbaar: 5

1.3 Sleutel die beroepe vir die volgende drie werknemers in:

	PAULSE	CROOK	NGINI
BEROEP	Director (Verander: Tax method Director; Nature of a person: Director)	Accountant	Production manager

1.4 VERWERKING VAN BETAALSTROKIES

VERDIENSTE, AFTREKKINGS EN WERKGEWERBYDRAES

TRANSAKSIEKODES WAT GEBRUIK MOET WORD

Gebruik die transaksiekodes wat in die lys hier onder gegee word. Lees die volgende inligting en maak die nodige veranderings aan die transaksies in die transaksielys onder die opstellingkieskaart ('set-up menu'). Gebruik die kodes om die betaalstrokies te verwerk.

Inkomstetransaksies 'Print on Payslip' moet aan (gemerk) wees vir alle inkomstetransaksies.	
5000	Basic salary
5300	Commission
5321	Overtime @ 1.5
5501	Travel allowance
5660	Uniform allowance – niebelasbaar
5700	Computer allowance
5720	Telephone allowance **(Verander na *cellphone allowance*)**
5204	Other bonus: **(Verander na *production bonus*)**

VOORDELE	
6026	Belasbare reisgedeelte ('Travel allowance')

AFTREKKINGS - WERKNEMER	
7000	Pension employee amount **(Verander na *pension employee* en merk *prorate start and end* en *print on payslip*)**
8090	Med Aid employee amount **(Verander na *med aid employee*)**
8150	Staff loan
8170	Staff savings
8500	Sundry deduction 1 amount **(Verander na *garnishee order*)**
8501	Sundry deduction 2 fixed amount **(Verander na *social club fixed amount*: R200)**

Kopiereg voorbehou

MAATSKAPPYBYDRAES	
9000	Pension employer amount **(*Prorate start and end* en *print on payslip* moet gemerk word)**
9091	Medical aid fix amount R2 200 **(*Print on payslip* moet gemerk word)**
9120	Leave accrual value
9142	Bonus accrual – fixed percentage **(6.5% *prorate start and end* moet gemerk word en *print on payslip*)**
9100	OID Levies – **(Sleutel die persentasie 0.275% in en merk *prorate start and end* en *print on payslip*)**

1.5 Verwerk die transaksies vir Maart en April.

MAART			
	Mnr Paulse	**Me Crook**	**Me Ngini**
BASIC SALARY	R30 000	R25 000	
ANDER INKOMSTE			
OVERTIME @1.5	4 ure	2 ure	
COMMISSION	R2 000	GEEN	
PRODUCTION BONUS	GEEN	R1 500	
TRAVEL ALLOWANCE	R1 500	R 700	GEEN
UNIFORM ALLOWANCE	R500	R500	GEEN
CELLPHONE ALLOWANCE	R 600	GEEN	GEEN
AFTREKKINGS (MAART)			
STAFF SAVINGS	Mr Paulse gaan R250 tot die personeel-spaargeld ('staff savings') bydra. Sleutel die saldo van R1 000 in.	Mrs Crook gaan R300 tot personeelspaargeld ('staff savings') bydra en sal tot R3 000 spaar.	
GARNISHEE ORDER	R1 500		
STAFF LOAN		Saldo: R10 000 maandelikse betaling R1 000	
PENSIOENFONDSBYDRAES			
EMPLOYEE	R700	R500	
EMPLOYER	**150% van werknemerbydrae**	**150% van werknemerbydrae**	

Kopiereg voorbehou

MEDIESEFONDSBYDRAES			
EMPLOYEE	R3 500	R1 500	
EMPLOYER	R2 200	R2 200	
APRIL			
	Mnr Paulse	**Me Crook**	**Me Ngini**
BASIC SALARY	Basiese salaris vir Maart sal met 5% styg	Basiese salaris vir Maart sal met 5% styg	R15 000
ANDER INKOMSTE			
OVERTIME @ 1.5	3 hrs	2 hrs	Geen
COMMISSION	R2 000	Geen	Geen
PRODUCTION BONUS	Geen	R1 500	Geen
TRAVEL ALLOWANCE	R2 000	R1 000	R500
UNIFORM ALLOWANCE	R600	R600	R300
CELLPHONE ALLOWANCE	Sien aantekeninge	R300	Geen
COMPUTER ALLOWANCE	R600	R450	R200
AFTREKKINGS			
STAFF SAVINGS	R250	R300	R450
SOCIAL CLUB	R200	R200	R200
STAFF LOAN		R1 000	
PENSIOENFONDSBYDRAES			
EMPLOYEE	R700	R500	R500
EMPLOYER	**150% van werknemerbydrae**	**150% van werknemerbydrae**	**150% van werknemerbydrae**
MEDIESEFONDSBYDRAES			
EMPLOYEE	R3 500	R1 500	R2 000
EMPLOYER	R2 200	R2 200	R2 200
OTHER INFORMATION	**Mnr Paulse**	**Me Crook**	**Me Ngini**
LEAVE	Neem gesinsverantwoordelikheidsverlof 20/04/17		
NOTES	30 Maart Mnr Paulse ontvang ’n waarskuwing omdat hy sy selfoontoelae misbruik het en gaan nie enige selfoontoelae vir April ontvang nie		

Kopiereg voorbehou

1.6 **INSTRUKSIES**

DIE VOLGENDE DRUKSTUKKE MOET INGEHANDIG WORD:

1.6.1 Druk die betaalstrokies vir:

MAART:	Mnr Paulse	(20)
	Me Crook	(20)
APRIL:	Mnr Paulse	(7)
	Me Crook	(7)
	Me Ngini	(17)

1.6.2 Druk werknemermeesterlêers vir mev Crook en mev Ngini. Kies 'personal details'. (5)

1.6.3 Druk die verlofgeskiedenis van mnr Paulse. (2)

1.6.4 Druk die aantekening (nota) vir mnr Paulse. (2)

VRAAG 2A TOT 5 MOET OP ’N SIGBLAD BEANTWOORD WORD.

VRAAG 2 **[35]**

VRAAG 2A: ARBEIDSKOSTE

2.1 Mev Langa is ’n werknemer van Dinamix Manufacturers. Sy word weekliks betaal. Die volgende inligting is aan jou as rekenmeester beskikbaar gestel:

Normale weeklikse ure ('normal weekly hours'):		8 ure per dag 5 dae per week (Maandag tot Vrydag)
Normale tarief per uur ('normal tariff per hour'):		R150 per uur
Oortyd ('overtime'):		Normale tarief maal1.5 Maandag 2 ure Woensdag 3 ure
Deductions ('aftrekkings'):	PAYE:	25% van belasbare inkomste
	Pensioen:	8% van normale inkomste
	Medies:	R250 per week
	UIF:	1% van bruto inkomste

VERLANG

2.1.1 Bereken die netto loon vir mev Langa vir die week geëindig 25 Maart 2017. Gebruik die volgende voorbeeld: Tik die presies net so oor. (Moet NIE die rye en kolomme tik nie.)

	A	B	C	D
1	WEEKLY WAGE FOR MRS LANGA 25 MARCH 2017			
2	INCOME		DEDUCTIONS	
3	Normal Wage		PAYE	
4	Overtime Wage		Pension	
5	Gross Wage		Medical	
6			UIF	
7	Taxable Income			
8	**Nett Income**		**Total deductions**	
9				

2.1.2 Pas die kolomme aan tot die regte wydte.

2.1.3 Vertoon al die bedrae in geldeenheid sonder desimale.

2.1.4 Voeg ’n kopskrif in met EKSAMENNOMMER links en DRUKSTUK 1 (PRINTOUT 1) regs.

2.1.5 Verbeter de sigblad en voeg horisontale en vertikale lyne in, presies soos in die voorbeeld wat verskaf word.

2.1.6 Druk die sigblad op een portretbladsy.

(25)

VRAAG 2B

2.2 2.2.1 Herwin DRUKSTUK/PRINTOUT 1 en verander die kopskrif na DRUKSTUK 1/PRINTOUT 2.

2.2.2 Druk die formules met ry- en kolomopskrifte en gebruik landskap (moet nie *fit to page* gebruik om dit op die bladsy te laat pas nie).

2.2.3 Stoor as DRUKSTUK 2/PRINTOUT 2.

(10)

Kopiereg voorbehou

VRAAG 3 [25]

Skep die volgende voorraadsigblad.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	STOCK SHEET FOR MARCH 2017 FOR DINAMIX RETAIL STORE.									
2	**Code**	**Description**	**Qty**	**Cost Price per unit**	**Selling Price Excl Vat**	**VAT**	**Selling Price Incl Vat**	**Gross profit per unit**	**Gross profit %**	**Cost of stock on Hand**
3						**14%**				
4	A001	Apple iPhone 6s	5	R 13,999.00						
5	A002	Apple iPhone SE Rose	2	R 8,499.00						
6	A003	Apple iPhone SE Gold	3	R 5,850.00						
7	A004	Apple iPhone 6s Gold	4	R 11,600.00						

3.1 Voorsien die voorraadsigblad van al die formules om outomatiese berekenings te doen.

3.2 Hoofopskrif: *STOCK SHEET FOR MARCH 2017 FOR DINAMIX RETAIL STORE*. Voeg saam ('merge') en sentreer die opskrif oor die wydte van die sigblad.

3.3 Gebruik die omvouteks-funksie ('wrap text') om kolomopskrifte in een sel te pas.

3.4 Bereken die verkoopprys: Prystoeslag vir elke Apple iPhone 6 – 10%
Prystoeslag vir elke Apple iPhone SE – 5%

3.5 Voeg vertikale en horisontale lyne in om die voorkoms van jou werk te verbeter.

3.6 Vertoon bedragkolomme in geldeenheid (R) met twee desimale.

3.7 Voeg ’n kopskrif in met EKSAMENNOMMER links en DRUKSTUK 3/PRINTOUT 3 regs.

3.8 Druk die sigblad op een landskapbladsy.

Kopiereg voorbehou

VRAAG 4: PRODUKSIEKOSTE [30]

Die volgende inligting is uit die boeke van Dinamix Manufacturers 28 Februarie 2017 geneem.

Opening stock of raw material	R 12 000
Purchases of raw material	R 20 000
Freight on raw material	R 1 500
Closing stock for raw material	R 1 000
Water and electricity	R 5 000
Rent for factory only	R 12 000
Telephone	R 3 000
Insurance	R 1 000
Administration costs	R 600
Indirect labour (factory)	R 10 000
Rates and taxes	R 2 000
Rent received	R 1 000
Factory plant maintenance	R 2 300
Opening balance for work in process	R 2 000
Closing balance for work in process	R 3 000
Opening balance for finished goods	R 1 000
Closing balance for finished goods	R 3 500

INSTRUKSIES

4.1 Stel ’n Produksiekostestaat op vir Dinamix Manufacturers vir Maart 2017. Alle koste word soos volg bereken: 20% admin en 80% fabrieksbokoste en formateer alle bedrae tot nul geldeenheid en desimale.

4.2 Dinamix Manufacturers versoek dat die koste per eenheid aangedui word indien hulle 500 eenhede vir Maart 2017 produseer. Voeg dit onderaan die Produksiekostestaat in.

4.3 Verbeter jou staat deur horisontale en vertikale lyne in te voeg.

4.4 Voeg jou EKSAMENNOMMER links en DRUKSTUK 4/PRINTOUT 4 regs in die voetskrif in.

4.5 Stoor die drukstuk as DRUKSTUK 4/PRINTOUT 4 en druk die sigblad op een portretbladsy.

Kopiereg voorbehou

VRAAG 5: FINANSIËLE STATE [30]

Gebruik die inligting hier onder om die Inkomstestaat van Dinamix Manufacturers vir Maart 2017 op te stel.

DETAILS	DEBIT	CREDIT
BALANCE SHEET SECTION	R	R
Capital		66515
Drawings	9500	
Euipment	37350	
Trading stock	46310	
Debtors control	9700	
Bank	980	
Cash float	120	
Consumerable stores on hand	1410	
Loan: SA Bank		6000
Creditors control		9825
Accrued income	2730	
Prepaid expenses	700	
Accrued expenses		4300
Income received in advance		230
Accumulated depreciation: Equipment		18400
NOMINAL ACCOUNTS SECTION		
Sales		402400
Debtors allowances	1460	
Cost of sales	241400	
Bad debts	1640	
Trading licence	2000	
Commission income		14110
Advertising	12800	
Rent income		30000
Salaries and wages	152000	
Stationery	12180	
Trading stock deficit	1600	
Water and electricity	13300	
Depreciation	4600	
	551780	**551780**

SALDO'S GENEEM UIT DIE PROEFBALANS VAN FEBRUARIE 2017

BYKOMENDE INLIGTING

5.1 Stel 'n Inkomstestaat op vir Dinamix Manufacturers.

5.2 Verbeter die voorkoms van jou werk met horisontale en vertikale lyne.

5.3 Formateer die bedrae na geldeenheid en geen desimale.

5.4 Voeg 'n kopskrif in met EKSAMENNOMMER links en DRUKSTUK 5/PRINTOUT 5 regs. Stoor die sigblad as DRUKSTUK 5/PRINTOUT 5 en druk die sigblad op een portretbladsy.

TOTAAL: 200

Kopiereg voorbehou